

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สมมติฐานการศึกษา
3. ขอบเขตการศึกษา
4. สรุปผลการศึกษา
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม ครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย คณะกรรมการบริหารศูนย์และผู้ปกครอง ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการศึกษา

1. การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย คณะกรรมการบริหารศูนย์และผู้ปกครองที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเป็ลือ อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 ศูนย์ ได้แก่

- 1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคงสว่าง
- 1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวจัว
- 1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสงเป็ลือ
- 1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแวง
- 1.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าจิว
- 1.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองน้อย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย คณะกรรมการบริหารศูนย์และผู้ปกครอง จำแนกเป็นกลุ่ม ดังนี้

2.1.1. ครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย	จำนวน	21	คน
2.1.2. คณะกรรมการบริหารศูนย์	จำนวน	37	คน
2.1.3. ผู้ปกครองแต่ละศูนย์	จำนวน	259	คน
	รวม	317	คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย คณะกรรมการบริหารศูนย์และผู้ปกครอง จำนวน 177 คน ซึ่งได้จากการคำนวณด้วยสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamanae. 1973 : 727) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิด (ในทางสังคมศาสตร์นิยมกำหนดให้เกิดความคลาดเคลื่อนที่ .05)

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{317}{1 + (317)(.05^2)}$$

$$n = \frac{317}{1 + (317 \times .0025)}$$

$$n = 176.84$$

ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนเต็ม คือ จำนวน 177 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ คุณลักษณะทั่วไป ได้แก่

3.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย
- 4) ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.3 อาชีพ

- 1) เกษตรกร
- 2) ค้าขาย
- 3) รัฐบาล
- 4) รับจ้าง

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550 : 75)

3.2.1 ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ

3.2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

3.2.3 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

3.2.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

4. ด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา พฤษภาคม - สิงหาคม 2553

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 177 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 51.97 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 48.03 ระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 45.19 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 31.63 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 19.27 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 7 คน ร้อยละ 3.91 ส่วนอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 56.22 รองลงมาคืออาชีพรับราชการ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 อาชีพค้าขาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.22 และอาชีพรับจ้าง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26

2. ระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากร และการบริหารจัดการและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ พบว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 8 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือบุคลากรทุกคนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้ มีจำนวนครูพอเพียงที่จะดูแลนักเรียนได้ อย่างทั่วถึง ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนที่จัดหาให้มีคุณภาพ อาหารกลางวันที่โรงเรียนจัดหาให้มีคุณภาพ ครูเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ติดตามความประพฤติของนักเรียนทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ผู้บริหารมี

การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงเป็นธรรมเนียม จัดหาอาหารกลางวันอย่างเพียงพอ และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ มีการยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่ครูที่มีผลงานดีเด่น

2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ จัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองนักเรียนในขณะรอรับ-ส่งนักเรียน และห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ให้สะอาด เอื้อต่อการเรียนรู้ และปราศจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อเด็ก และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดบริเวณเป็นสัดส่วน สะดวกสบายต่อการปฏิบัติงาน บริเวณรอบอาคารเรียนมีความสะอาดร่มรื่น เหมาะแก่การพักผ่อน และการเล่นของเด็กนักเรียน และ สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะอาด ปราศจากมลภาวะ

2.3 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิชาการสอนของครูเหมาะสมกับวัยของเด็กนักเรียน ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถตามความถนัดของตนเอง มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม เนื้อหาหลักสูตร การสอนสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและสังคม

2.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน พบว่าระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานดีเด่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักเรียน และบุคลากรของหน่วยงาน และ มีการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยดี มีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเสนอแนะแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษา

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้

3.1 ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับการดำเนินงาน ไม่แตกต่างทางสถิติที่ระดับ.05

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับการดำเนินงานไม่แตกต่างทางสถิติที่ระดับ.05

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบล สงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีระดับการดำเนินงาน ไม่แตกต่างทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปราย ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย โดยยึดหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องยึดหลัก ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 6)

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้อง ได้มีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อย

โอกาสและเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัยอากาศสดชื่นผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กจะเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และค้นพบตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบ ก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ยึดหลักของการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของคนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิด

การเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมีใจจะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ จริฎ เกื้ออนันต์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารมีปัญหาการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสอดคล้องกับ รัตนา เฝ้าวางศา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ข้าราชการครูโดยรวมและจำแนกตามสภาพมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง แต่ปัญหาด้านการวางแผนการรับนักเรียน และด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับน้อย ปัญหารายชื่อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ การจัดส้วมไม่เหมาะสม ด้านการนิเทศติดตามการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้บริหารไม่มีสื่อและเครื่องมือ ที่ใช้ในการนิเทศติดตามการเรียนการสอน ด้านการขออนุญาตเปิดทำการสอน โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีวุฒิปริญญาตรี/ ปฐมวัย ด้านการดำเนินงานตามนโยบาย ได้แก่ การจัดหาวัสดุ สื่อและอุปกรณ์ในการศึกษาไม่เพียงพอ ด้านการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ได้แก่ การจัดพื้นที่สำหรับนอนและเครื่องนอน ไม่ถูกสุขลักษณะ ด้านการวางแผนการรับนักเรียน ได้แก่ เจ้าหน้าที่จัดทำสำมะโนนักเรียนไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับ ประทีป ม่วงขำ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของจังหวัดในเขตความรับผิดชอบของศูนย์ช่วยเหลือทางการพัฒนาชุมชน เขต 6 พบว่า การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง กรรมการพัฒนาเด็กและผู้ปกครองเด็ก ได้รับการสนับสนุนบ้างแต่แทบจะไม่ได้รับการสนับสนุน

เลย งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ได้รับการสนับสนุนน้อยมากและ ปัญหาวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนมีใช้ไม่เพียงพอ ควรได้รับการสนับสนุนให้มีสื่อการเรียน ที่ทันสมัยและเพียงพอ ผู้นำท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบให้มากขึ้นและไม่สอดคล้องกับ รัฐบาล พิศาลพงษ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อน เกณฑ์ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกรมการศาสนา พบว่า ผู้บริหารศูนย์ส่วนมากเป็นเจ้าของวัดที่ตั้ง ศูนย์ ครูพี่เลี้ยงส่วนมากมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ประมาณ 1 ใน 4 ของผู้บริหารศูนย์ และครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย เกือบทุก ศูนย์มีนโยบายสำคัญคือ การเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ให้เด็ก ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามให้แก่เด็กและเพื่อให้เด็กมีสุขภาพดี มีภาวะโภชนาการดี แต่ก็มีความ หนึ่งที่ตอบว่ามีนโยบายเพื่อสอนการอ่าน การเขียน เรียนหนังสือแก่เด็ก และพบว่าครูพี่เลี้ยง ส่วนน้อยยังไม่เข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก

สมมติฐานที่ 2 บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการบริหารศูนย์และผู้ปกครองที่มี เพศ ระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีระดับ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาลตำบลสงเปลือย ได้ปฏิบัติต่อเด็กนักเรียนทุกคนในระดับเดียวกัน ทั้งนี้โดยมีเป้าหมาย คือ

1. เด็กทุกคนมีร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี
2. เด็กทุกคนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ประหยัดและอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข
3. เด็กทุกคนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
4. เด็กทุกคนได้รับการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
5. เด็กทุกคนมีมารยาทและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย
6. เด็กทุกคนมีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาและช่วยเหลือตนเองใน ชีวิตประจำวันได้เหมาะสมกับวัย

7. เด็กทุกคนมีความพร้อมกล้าแสดงออก และพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมกับวัย ทั้งนี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยมีความสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นต่อนกัน

ทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ชี้ให้เห็นให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเองในสิ่งแวดล้อมที่อิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนรู้แต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ซึ่งกรมวิชาการ (2540 : 31) กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปีว่าเป็นการจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีหลักการดังนี้

เป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภท ที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี

1. เป็นการพัฒนาเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา
2. เป็นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัน วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เป็นการจัดประสบการณ์ที่让孩子สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
4. เป็นการพัฒนาเด็กโดยบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
5. เป็นการพัฒนาเด็กโดยให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

สรุปว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐาน ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็แนวทางให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อ ไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้รวบรวม และจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงาน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัตินี้และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐาน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า - ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นต้น

2.2 สิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น

2.3 ด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัยเช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เป็นการกำหนดมาตรฐาน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของ การดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือ ประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ข้อที่ 3 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่ครูที่มีผลงานดีเด่น ดังนั้น เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครู ในการให้ได้รับการศึกษาและการฝึกอบรม พร้อมทั้งให้การยกย่องและให้รางวัลสำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นด้วย เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติ

1.2 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ข้อที่ 1 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะอาด ปราศจากมลภาวะ ดังนั้น เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรให้ความสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่ดี ในการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงการจัดสถานที่ให้สะอาดสวยงามและปลอดภัยสำหรับเด็กนักเรียน

1.3 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ข้อที่ 1 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เนื้อหาหลักสูตรการสอนสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและสังคม ดังนั้น เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรส่งเสริมให้ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก พร้อมทั้งให้มีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของชุมชนและสังคมนั้น ๆ เพื่อจะให้เด็กได้เรียนรู้ตามสภาพของชุมชนและสังคมที่เป็นอยู่

1.4 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ข้อที่ 4 มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเสนอแนะแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษา ดังนั้น เทศบาลตำบลสงเปลือย ในฐานะที่เป็นต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองของเด็กได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองของเด็กได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของเด็กและศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาคราวต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำผลไปปรับปรุงในการดำเนินงานต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY